



BASISEDUCATIE LEERGEBIED MAATSCHAPPIJ-ORIËNTATIE

**Opleiding
MO - Voortraject Ervaringsdeskundige in de
armoede en sociale uitsluiting**

AO BE 016



Inhoud

1	Opleiding	3
1.1	Relatie opleiding – referentiekader.....	3
1.2	Inhoud.....	3
1.3	Certificering.....	3
1.4	Niveau.....	3
1.5	Duur	3
1.6	Relatie AV-PV-TV.....	3
1.7	Plaats van de opleiding in de basiseducatie (Raamwerk).....	4
1.8	Modules	4
1.9	Leertraject.....	5
1.10	Sleutelcompetenties.....	5
2	Basiscompetenties van de opleiding.....	6
2.1	Onderzoek naar kansarmoede-ervaringen.....	6
2.2	Basis communicatieve vaardigheden	6
2.3	Taal en expressie	7
3	Modules.....	8
3.1	Module Onderzoek naar kansarmoede-ervaringen (M BE 076)	8
3.1.1	Situering van de module in de opleiding.....	8
3.1.2	Instapvereisten voor de module.....	8
3.1.3	Studieduur.....	8
3.1.4	Verhouding AV-PV-TV.....	8
3.1.5	Basiscompetenties.....	8
3.2	Module Nederlands - Eindniveau 1 (BE 051)	9
3.2.1	Situering van de module in de opleiding.....	9
3.2.2	Instapvereisten.....	10
3.2.3	Studieduur.....	10
3.2.4	Contexten.....	10
3.2.5	Basiscompetenties.....	10



1 Opleiding

1.1 Relatie opleiding – referentiekader

De opleiding **Voortraject Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting (Voortraject EDAS)** situeert zich in het leergebied MAATSCHAPPIJ -ORIËNTATIE van de basiseducatie. Ze bereidt de cursist onder meer voor op de beroepsopleiding 'Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting' die zich situeert in het studiegebied 'Bijzondere educatieve noden' van het secundair volwassenenonderwijs.

De beroepsopleiding is gebaseerd op het gelijknamige beroepscompetentieprofiel dat de SERV in december 2006 publiceerde. Volgens dit beroepscompetentieprofiel maakt een ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting gebruik van de eigen armoede-ervaring in de strijd tegen de armoede en sociale uitsluiting. De eigen ervaring is het basisinstrument van de ervaringsdeskundige.

In het voortraject wordt diepgaand gewerkt met kansarmoede-ervaringen van de cursisten zodat deze ervaringen onder meer bruikbaar worden voor verdere reflectie en koppeling met theoretische kaders van de beroepsopleiding. Ook het werken aan veiligheid in de groep is een belangrijk item in het voortraject omdat dit een noodzakelijke voorwaarde is om zich kwetsbaar te kunnen opstellen. De persoonlijke en maatschappelijke vorming van dit voortraject legt de basis tot participeren en verder leren.

Een oorzaak, maar tegelijkertijd ook een gevolg van armoede en sociale uitsluiting, is het gebrek aan slaagkansen in het initieel onderwijs. De grote meerderheid van de doelgroep gaat laaggeschoold door het leven. Daardoor worden hun slaagkansen in onder meer de beroepsopleiding 'Ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting' ook gehypothecerd. In het voortraject wordt aan noodzakelijke startcompetenties gewerkt om slaagkansen te hebben in aansluitende opleidingen, zoals de beroepsopleiding 'Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting'.

1.2 Inhoud

Het voortraject bestaat uit de volgende clusters van competenties:

- onderzoek naar kansarmoede-ervaringen
- basis communicatieve vaardigheden
- taal en expressie

1.3 Certificering

Wie de opleiding met succes voltooit, behaalt het certificaat 'Voortraject Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting'.

1.4 Niveau

Deze opleiding situeert zich op het niveau van de eerste graad van het secundair onderwijs.

1.5 Duur

De minimale duur van de opleiding bedraagt 420 lestijden

1.6 Relatie AV-PV-TV

Niet van toepassing



1.7 Plaats van de opleiding in de basiseducatie (Raamwerk)

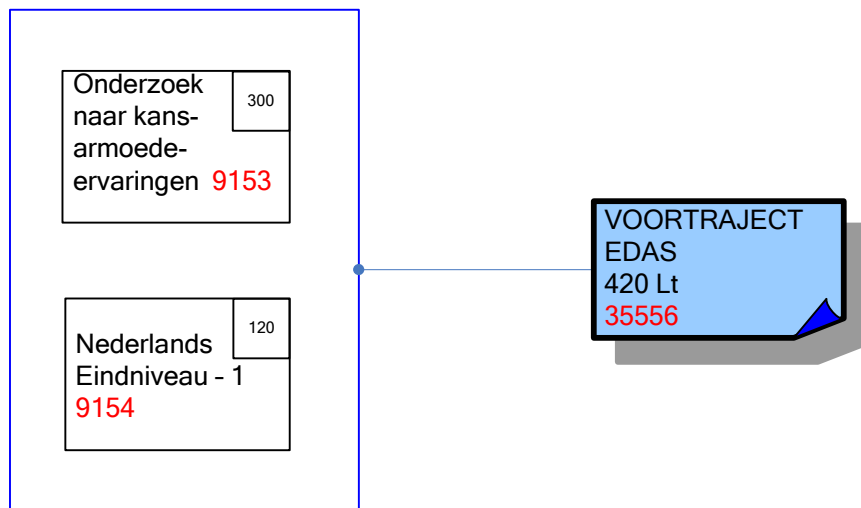
Nr.	Opleidingen	Code	Lestijden	Niveau	Referentiekader	Reglementering
1	Informatie- en communicatietechnologie (ICT)	AO BE 001	120			
2	Nederlands (NT1)	AO BE 002	600	SO 1		
3	Nederlands voor anderstaligen (NT2)	AO BE 003	420/480	R 1		
4	Alfabetisering in het Nederlands voor anderstaligen (NT2 Alfa)	AO BE 004	960	R 1		
5	Wiskunde	AO BE 005	600	SO 1		
6	Maatschappij-oriëntatie: maatschappelijk functioneren	AO BE 006	200	BaO		
7	Maatschappij-oriëntatie: maatschappelijk participeren	AO BE 007	240	SO 1		
8	Maatschappij-oriëntatie: opstap TKO	AO BE 008	120	SO 1		
9	Maatschappij-oriëntatie: functioneren op het werk 1	AO BE 009	80	BaO		
10	Maatschappij-oriëntatie: functioneren op het werk 2	AO BE 010	80	SO 1		
11	Frans: opstap talen	AO BE 011	80	R 1		
12	Frans: opstap TKO	AO BE 012	120	SO 1		
13	Engels: opstap talen	AO BE 013	80	R 1		
14	Engels: opstap TKO	AO BE 014	120	SO 1		
15	Latijns schrift R 1 - BE	AO BE 015	180	R 1		
16	Voortraject Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting	AO BE 016	420	SO1		

1.8 Modules

Naam	Code	Lestijden	Vak
Onderzoek naar kansarmoede-ervaringen	M BE 076	300	Niet van toepassing
Module Nederlands - Eindniveau 1	M BE 051	120	Niet van toepassing



1.9 Leertraject



1.10 Sleutelcompetenties

Sleutelcompetenties	Code
Kunnen communiceren	SC01
Kunnen omgaan met numerieke gegevens	SC02
Kunnen omgaan met informatietechnologie	SC03
Kunnen samenwerken	SC04
Kunnen keuzes uitvoeren	SC05
Kunnen omgaan met problemen	SC06
Kunnen eigen leren en presteren verbeteren	SC07



2 Basiscompetenties van de opleiding

2.1 Onderzoek naar kansarmoede-ervaringen

Code	Basiscompetenties
	De cursist kan:
BE 016 BC 001	verschillende ervaringen met kansarmoede herkennen
BE 016 BC 002	voor verschillende belevingen van kansarmoede respect opbrengen
BE 016 BC 003	wat de verwachtingen en houding van de samenleving zijn t.a.v. kansarmen illustreren
BE 016 BC 004	de eigen beleving van de verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen verwoorden
BE 016 BC 005	uit de eigen ervaring illustreren hoe uitsluiting zich in de samenleving voordoet
BE 016 BC 006	theorie over de eigenheid en de bestending van kansarmoede met eigen ervaringen illustreren
BE 016 BC 007	het begrip 'missing link' met eigen ervaringen illustreren
BE 016 BC 008	de relatie tussen zijn geschiedenis en context enerzijds en zijn huidige situatie en zelfbeleving anderzijds illustreren
BE 016 BC 009	het eigen perspectief erkennen
BE 016 BC 010	het eigen perspectief onderzoeken
BE 016 BC 011	eigen kwaliteiten en inzet benoemen
BE 016 BC 012	verschillende gevoelens bij zichzelf herkennen
BE 016 BC 013	eigen gevoelens benoemen
BE 016 BC 014	eigen gevoelens accepteren
BE 016 BC 015	keuzes maken
BE 016 BC 016	eigen grenzen bepalen
BE 016 BC 017	belangrijke gebeurtenissen of ervaringen uit het eigen leven chronologisch ordenen
BE 016 BC 018	belangrijke gebeurtenissen of ervaringen uit het eigen leven in periodes indelen
BE 016 BC 019	tussen een gebeurtenis en een mening over een gebeurtenis een onderscheid maken
BE 016 BC 020	bij het werken in een vertrouwde groep verschillende belangen op korte en langere termijn afwegen
BE 016 BC 021	voor de eigen rechten en voor de rechten van anderen uit een vertrouwde groep opkomen
BE 016 BC 022	met anderen binnen een vertrouwde groep in een niet bedreigende situatie contacten leggen
BE 016 BC 023	met anderen binnen een vertrouwde groep in een niet bedreigende situatie contacten onderhouden
BE 016 BC 024	zich aan gemaakte afspraken houden

2.2 Basis communicatieve vaardigheden

Code	Basiscompetenties
	De cursist kan
BE 016 BC 025	het verschil tussen verbale en non-verbale communicatie benoemen
BE 016 BC 026	de begrippen verbale en non-verbale communicatie onderscheiden
BE 016 BC 027	effecten van non-verbale communicatie inschatten
BE 016 BC 028	het verschil tussen objectief en subjectief waarnemen illustreren
BE 016 BC 029	eigen interpretaties toetsen
BE 016 BC 030	gevoelens bij een gesprekspartner herkennen
BE 016 BC 031	gevoelens bij een gesprekspartner benoemen



BE 016 BC 032	zich in een gesprekssituatie in de ik-vorm uitdrukken
BE 016 BC 033	in een gesprekssituatie met één gesprekspartner actief luisteren
BE 016 BC 034	de effecten van eigen communicatief gedrag herkennen
BE 016 BC 035	feedback uiten
BE 016 BC 036	omgaan met gekregen feedback
BE 016 BC 037	aan de hand van aangereikte instrumenten over zijn zelfbeeld reflecteren
BE 016 BC 038	in een concrete situatie de heersende machtsverhoudingen herkennen
BE 016 BC 039	conflicten signaleren
BE 016 BC 040	bij conflicten overleggen
BE 016 BC 041	zijn mening uiten
BE 016 BC 042	zijn gevoelens uiten
BE 016 BC 043	een geschikte communicatievorm kiezen
BE 016 BC 044	de effecten van de gekozen communicatievorm benoemen
BE 016 BC 045	het ontstaan van communicatiestoringen herkennen
BE 016 BC 046	open vragen stellen
	De cursist is bereid
BE 016 BC 047	*bij conflicten te overleggen
BE 016 BC 048	*bij conflicten de emotionele grenzen van de anderen te respecteren

2.3 Taal en expressie

Code	Basiscompetenties
	De cursist kan
BE 016 BC 049 (=M BE 051 OD 001)	alle relevante gegevens begrijpen in prescriptieve teksten zoals een gebruiksaanwijzing, een instructie (beschrijvend niveau)
BE 016 BC 050 M BE 051 OD 002	relevante gegevens selecteren in informatieve teksten zoals een tabel, een schema, een formulier, een catalogus, een reglement (structurerend niveau)
BE 016 BC 051 (=M BE 051 OD 003)	de hoofdgedachte achterhalen en de gedachtengang volgen in informatieve teksten zoals een brief, een artikel, een verslag, de ondertiteling van een TV-uitzending en in narratieve teksten zoals een verhaal, een boek, een magazine (structurerend niveau)
BE 016 BC 052 (=M BE 051 OD 004)	zich een gefundeerde mening vormen over informatieve teksten zoals een brief, een artikel en over persuasieve teksten zoals een reclameboodschap (evaluerend niveau)
BE 016 BC 053 (=M BE 051 OD 005)	informatieve teksten invullen zoals een formulier (beschrijvend niveau)
BE 016 BC 054 (=M BE 051 OD 006)	informatie geven en vragen in informatieve teksten zoals in brieven en berichten (structurerend niveau)
BE 016 BC 055 (=M BE 051 OD 007)	prescriptieve teksten formuleren zoals een instructie (structurerend niveau)
BE 016 BC 056 (=M BE 051 OD 008)	voor een bekende een ervaring, een beleving beschrijven in narratieve teksten zoals een verhaal (structurerend niveau)
BE 016 BC 057 (=M BE 051 OD 009)	een bekende informatie geven in informatieve teksten zoals een verslag (structurerend niveau)
BE 016 BC 058 (=M BE 051 OD 010)	de op langere termijn te bereiken leerdoelen bepalen
BE 016 BC 059 (=M BE 051 OD 011)	zelfstandig een actieplan opstellen en uitvoeren en hij maakt daarbij gebruik van relevante hulpbronnen
BE 016 BC 060 (=M BE 051 OD 012)	eigen leerresultaten en prestaties beoordelen en alternatieve leerstrategieën zoeken



3 **Modules**

3.1 **Module Onderzoek naar kansarmoede-ervaringen (M BE 076)**

3.1.1 **Situering van de module in de opleiding**

De module '*Onderzoek naar kansarmoede-ervaringen*' maakt deel uit van de opleiding

Voortraject Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting.

Deze module bevat twee clusters van te behalen basiscompetenties. In cluster 1 ligt de nadruk op het verkennen van de eigen armoede-ervaringen en de armoede-ervaringen van de anderen in de groep. De cursist kan op het einde van deze module belangrijke gebeurtenissen of ervaringen uit het eigen leven ordenen en de relatie zien met allerlei gevoelens. Hij kan illustreren hoe er zich uitsluiting voordoet in zijn eigen leven en hoe kansarmoede in de samenleving bestendig wordt. Hij kent het begrip 'missing link'. Hij leert zijn eigen kwaliteiten en inzet benoemen.

In cluster 2 wordt een basis gelegd voor het verder ontwikkelen van communicatieve vaardigheden in onder meer de beroepsopleiding 'Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting'. De cursist kan op het einde van deze module een aantal belangrijke communicatieve begrippen benoemen of illustreren: verbale en non-verbale communicatie, objectief en subjectief waarnemen, effecten van communicatievormen,... Daarnaast kan hij een aantal communicatievormen hanteren: zijn mening en gevoelens uiten, eigen interpretaties toetsen, bij conflicten overleggen, zich in een gesprekssituatie in de ik-vorm uitdrukken. De gehanteerde methodiek waarbij het uitwisselen van levenservaringen centraal staat, laat toe deze communicatiebegrippen te leren kennen en communicatievormen in te oefenen.

3.1.2 **Instapvereisten voor de module**

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.1.3 **Studieduur**

300 Lt

3.1.4 **Verhouding AV-PV-TV**

Niet van toepassing voor deze opleiding.

3.1.5 **Basiscompetenties**

Module onderzoek naar kansarmoede-ervaringen	M BE 076
De cursist kan	
verschillende ervaringen met kansarmoede herkennen	BE 016 BC 001
voor verschillende belevingen van kansarmoede respect opbrengen	BE 016 BC 002
wat de verwachtingen en houding van de samenleving zijn t.a.v. kansarmen illustreren	BE 016 BC 003
de eigen beleving van de verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen verwoorden	BE 016 BC 004
uit de eigen ervaring illustreren hoe uitsluiting zich in de samenleving voordoet	BE 016 BC 005
theorie over de eigenheid en de bestendiging van kansarmoede met eigen ervaringen illustreren	BE 016 BC 006
het begrip 'missing link' met eigen ervaringen illustreren	BE 016 BC 007
de relatie tussen zijn geschiedenis en context enerzijds en zijn huidige situatie en zelfbeleving anderzijds illustreren	BE 016 BC 008
het eigen perspectief erkennen	BE 016 BC 009
het eigen perspectief onderzoeken	BE 016 BC 010
eigen kwaliteiten en inzet benoemen	BE 016 BC 011
verschillende gevoelens bij zichzelf herkennen	BE 016 BC 012



eigen gevoelens benoemen	BE 016 BC 013
eigen gevoelens accepteren	BE 016 BC 014
keuzes maken	BE 016 BC 015
eigen grenzen bepalen	BE 016 BC 016
belangrijke gebeurtenissen of ervaringen uit het eigen leven chronologisch ordenen	BE 016 BC 017
belangrijke gebeurtenissen of ervaringen uit het eigen leven in periodes indelen	BE 016 BC 018
tussen een gebeurtenis en een mening over een gebeurtenis een onderscheid maken	BE 016 BC 019
bij het werken in een vertrouwde groep verschillende belangen op korte en langere termijn afwegen	BE 016 BC 020
voor de eigen rechten en voor de rechten van anderen uit een vertrouwde groep opkomen	BE 016 BC 021
met anderen binnen een vertrouwde groep in een niet bedreigende situatie contacten leggen	BE 016 BC 022
met anderen binnen een vertrouwde groep in een niet bedreigende situatie contacten onderhouden	BE 016 BC 023
zich aan gemaakte afspraken houden	BE 016 BC 024
het verschil tussen verbale en non-verbale communicatie benoemen	BE 016 BC 025
de begrippen verbale en non-verbale communicatie onderscheiden	BE 016 BC 026
effecten van non-verbale communicatie inschatten	BE 016 BC 027
het verschil tussen objectief en subjectief waarnemen illustreren	BE 016 BC 028
eigen interpretaties toetsen	BE 016 BC 029
gevoelens bij een gesprekspartner herkennen	BE 016 BC 030
gevoelens bij een gesprekspartner benoemen	BE 016 BC 031
zich in een gesprekssituatie in de ik-vorm uitdrukken	BE 016 BC 032
in een gesprekssituatie met één gesprekspartner actief luisteren	BE 016 BC 033
de effecten van eigen communicatief gedrag herkennen	BE 016 BC 034
feedback uiten	BE 016 BC 035
omgaan met gekregen feedback	BE 016 BC 036
aan de hand van aangereikte instrumenten over zijn zelfbeeld reflecteren	BE 016 BC 037
in een concrete situatie de heersende machtsverhoudingen herkennen	BE 016 BC 038
conflicten signaleren	BE 016 BC 039
bij conflicten overleggen	BE 016 BC 040
zijn mening uiten	BE 016 BC 041
zijn gevoelens uiten	BE 016 BC 042
een geschikte communicatievorm kiezen	BE 016 BC 043
de effecten van de gekozen communicatievorm benoemen	BE 016 BC 044
het ontstaan van communicatiestoringen herkennen	BE 016 BC 045
open vragen stellen	BE 016 BC 046
De cursist is bereid	
*bij conflicten te overleggen	BE 016 BC 047
*bij conflicten de emotionele grenzen van de anderen te respecteren	BE 016 BC 048

3.2 Module Nederlands - Eindniveau 1 (BE 051)

3.2.1 Situering van de module in de opleiding

De module 'Eindniveau 1' (BE 051) maakt deel uit van de opleiding **Nederlands** in de basiseducatie. De module beoogt een brede maatschappelijke redzaamheid. In de opleiding 'Voortraject Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting' wordt BE 051 als één module van 120 uur aangeboden.



De inhouden en oefeningen houden nauw verband met het onderzoek naar kansarmoede-ervaringen. De module is ondersteunend en complementair bij dit onderzoek. Ze legt een basis van noodzakelijke spreek-, luister- en schrijfvaardigheden en leervaardigheden voor onder meer de beroepsopleiding 'Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting'.

3.2.2 Instapvereisten

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.2.3 Studieduur

120 lestijden.

3.2.4 Contexten

De volgende contexten gelden voor de module BE 051 . De centra maken een keuze uit dit aanbod.

- Maatschappelijke diensten;
- Consumptie;
- Mobiliteit;
- Gezondheid en welzijn;
- Werk en werkloosheid;
- Wonen;
- Kinderen en school;
- Opleiding.

3.2.5 Basiscompetenties

Module Nederlands - Eindniveau 1	BE 051
Lezen	
<i>Tekstkenmerken:</i> - Authentieke teksten; - Inhoud: concreet, abstract, sluit aan bij ervaringswereld en interessesfeer van de cursist; - Tekstsamenhang: transparante opbouw met duidelijke verwijs- en verbindingswoorden; - Zinsstructuur: samengestelde zinnen komen in toenemende mate voor; - Woordenschat: ook minder frequent gebruikte woorden; - Vormgeving: oorspronkelijke lay-out.	
De cursist kan alle relevante gegevens begrijpen in prescriptieve teksten zoals een gebruiksaanwijzing, een instructie (beschrijvend niveau)	BE 016 BC 049 (M BE 051 OD 001)
De cursist kan relevante gegevens selecteren in informatieve teksten zoals een tabel, een schema, een formulier, een catalogus, een reglement (structurerend niveau)	BE 016 BC 050 (M BE 051 OD 002)
De cursist kan de hoofdgedachte achterhalen en de gedachtengang volgen in informatieve teksten zoals een brief, een artikel, een verslag, de ondertiteling van een TV-uitzending en in narratieve teksten zoals een verhaal, een boek, een magazine (structurerend niveau)	BE 016 BC 051 (M BE 051 OD 003)
De cursist kan zich een gefundeerde mening vormen over informatieve teksten zoals een brief, een artikel en over persuasieve teksten zoals een reclameboodschap (evaluerend niveau)	BE 016 BC 052 (M BE 051 OD 004)
Schrijven	
<i>Tekstkenmerken:</i> - Inhoud: concreet, abstract, sluit aan bij ervaringswereld en interessesfeer van de cursist; - Tekstsamenhang: in voldoende mate gestructureerd; - Zinsstructuur: de meest frequente grammaticale structuren worden	



correct toegepast, zinnen zijn in toenemende mate complex met verwijs- en verbindingswoorden; - Woordenschat: ook minder frequent gebruikte woorden; - Vormgeving: aangepast aan tekstsoort; - Foutief taalgebruik kan voorkomen, maar staat het begrip niet in de weg.	
De cursist kan informatieve teksten invullen zoals een formulier (beschrijvend niveau)	BE 016 BC 053 (M BE 051 OD 005)
De cursist kan informatie geven en vragen in informatieve teksten zoals in brieven en berichten (structurerend niveau).	BE 016 BC 054 (M BE 051 OD 006)
De cursist kan prescriptieve teksten formuleren zoals een instructie (structurerend niveau)	BE 016 BC 055 (M BE 051 OD 007)
De cursist kan voor een bekende een ervaring, een beleving beschrijven in narratieve teksten zoals een verhaal (structurerend niveau)	BE 016 BC 056 (M BE 051 OD 008)
De cursist kan een bekende informatie geven in informatieve teksten zoals een verslag (structurerend niveau)	BE 016 BC 057 (M BE 051 OD 009)
Leren en presteren verbeteren	
De cursist kan de op langere termijn te bereiken leerdoelen bepalen	BE 016 BC 058 (M BE 051 OD 010)
De cursist kan zelfstandig een actieplan opstellen en uitvoeren en hij maakt daarbij gebruik van relevante hulpbronnen	BE 016 BC 059 (M BE 051 OD 011)
De cursist kan eigen leerresultaten en prestaties beoordelen en alternatieve leerstrategieën zoeken	BE 016 BC 060 (M BE 051 OD 012)